

GENERALINIO ADVOKATO

F. G. JACOBS IŠVADA,

pateikta 2005 m. gruodžio 15 d.¹

1. Apeliaciniu skundu *JCB Service* prašo visiškai ar iš dalies panaikinti Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo sprendimą *JCB Service prieš Komisiją*² (T-67/01).

vacijos prieštaravimu, neteisingu taikytinų Bendrijos taisyklių taikymu bei pagrindinių principų, reglamentuojančių baudas, ir jų skaičiavimo taisyklių pažeidimu.

2. Šiuo sprendimu buvo iš esmės patvirtintas Komisijos sprendimas³, pripažinęs įvairius *JCB Service* įvykdytus Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimus, tačiau paskirta bauda sumažinta nuo 39 614 000 eurų iki 30 000 000 eurų.

4. Komisija ginčija visus šiuos kaltinimus ir pateikė priešpriešinį apeliacinį skundą, siekdama, kad būtų atstatytas pirminis baudos dydis.

3. Apeliantė remiasi jos teisių į gynybą pažeidimu dėl per ilgos procedūros Komisijoje trukmės, nekaltumo prezumpcijos pažeidimu, faktinių aplinkybių neteisinga teisine kvalifikacija, įrodymų iškraipymu, moty-

Teisės aktai

5. EB 81 straipsnio 1 dalimi draudžiami „visi įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas bendrojoje rinkoje“. Pagal EB 81 straipsnio 2 dalį tokie susitarimai yra niekiniai.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — Rink. p. II-49.

3 — 2000 m. gruodžio 21 d. Komisijos sprendimas 2002/190/EB, susijęs su EB sutarties 81 straipsnio taikymo procedūra (Byla COMP.F.1/35.918 – JCB), (OL L 69, 2002, p. 1), toliau – ginčijamas sprendimas.

6. Tačiau EB 81 straipsnio 3 dalis leidžia šį draudimą paskelbti netaikytinu susitarimams, sprendimams arba suderintiems veiksams, „kurie padeda tobulinti prekių gamybą ir paskirstymą arba skatinti technikos ir ekonomikos pažangą, kartu sudarydami sąlygas vartotojams sąžiningai dalytis gaunama nauda, ir kurie:

- a) atitinkamoms įmonėms nenustato jokių apribojimų, nebūtinų šiems tikslams pasiekti;
- b) nesuteikia tokioms įmonėms galimybės panaikinti konkurenciją didelei atitinkamų produktų daliai“.

7. Bylos aplinkybių metu šias taisykles įgyvendino pirmiausia Tarybos reglamentas

Nr. 17⁴ ir Komisijos reglamentai Nr. 27⁵ ir Nr. 99/63⁶.

8. Pagal Reglamento Nr. 17 2 straipsnį „gavusi suinteresuotųjų įmonių ar įmonių asociacijų prašymą, Europos Bendrijų Komisija, remdamasi turimais faktais, gali patvirtinti, kad ji pati pagal (EB 81 straipsnio 1 dalį arba pagal EB 82 straipsnį) neturi jokio pagrindo imtis priemonių susitarimo, sprendimo ar veiksmų atžvilgiu“.

9. Prašymai turėjo būti paduodami naudojant prie Reglamento Nr. 27 pridėtą A/B formuliarą ir juose turėjo būti nurodoma jame reikalaujama informacija. Kaip paaiškinta formuliario A/B, vėliau pridėto prie Reglamento Nr. 3385/94, įvade, „Komisija nėra įpareigota pateikti nedraudžiamumo patvirtinimo. Reglamento Nr. 17 2 straipsnyje nustatyta, kad: „<...> Komisija gali patvirtinti <...>“. Komisija priima sprendimus dėl nedraudžiamumo patvirtinimo tik tuomet, kai reikia išspręsti svarbų išaiškinimo klausimą.

4 — Pirmasis reglamentas, įgyvendinantis Sutarties (81) ir (82) straipsnius (OL 13, 1962, p. 204/62; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių kalba, 8 skyrius, 1 tomas), šiuo metu panaikintas, išskyrus laikiną išimtį 8 straipsnio 3 daliai, 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1) pagal kurį nacionalinės valdžios institucijos perėmė daug anksčiau Komisijai tekusių funkcijų.

5 — Pirmasis reglamentas, įgyvendinantis Tarybos reglamentą Nr. 17 (OL 35, 1962, p. 1118), panaikintas ir pakeistas 1994 m. gruodžio 21 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 3385/94 dėl Tarybos reglamente Nr. 17 numatytų prašymų ir pranešimų formos, turinio ir kitų detalių (OL L 337, p. 28).

6 — 1963 m. liepos 25 d. Komisijos reglamentas Nr. 99/63/EEB dėl išklausymo, numatyto Reglamento Nr. 17 19 straipsnio 1 ir 2 dalyse (OL 127, p. 2268), panaikintas ir pakeistas 1998 m. gruodžio 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 2842/98 dėl šalių išklausymo nagrinėjant tam tikras bylas pagal EB steigimo sutarties 85 ir 86 straipsnius (OL L 354, p. 18).

Kitais atvejais į prašymą ji atsako atsiųsdama patvirtinimą.⁷

10. Manydama, kad pažeistos konkurencijos taisyklės, Komisija susijusioms įmonėms turėjo pranešti apie savo prieštaravimus jų atžvilgiu pagal Reglamento Nr. 99/63 2 straipsnio 1 dalį raštu. Jis vadinamas pranešimu apie prieštaravimus.

11. Reglamento Nr. 17 15 straipsnis buvo susijęs su baudomis. 15 straipsnio 2 dalis Komisijai leido įmonėms arba įmonių asociacijoms, pažeidusioms Sutarties 81 straipsnio 1 dalį, taikyti baudas, ne didesnes kaip praėjusių verslo metų 10 % metinės apyvartos, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir trukmę.

12. Siekdama užtikrinti savo sprendimų šioje srityje skaidrumą ir nešališkumą, Komisija 1998 m. priėmė Gairės⁸, pagal kurias baudos dydis yra nustatomas keliais etapais.

7 — Taip pat žr. Komisijos pranešimą dėl procedūrų, susijusių su prašymais pateikti neigiamą patvirtinimą (OL C 343, 1982, p. 4).

8 — Baudų nustatymo metodo gairės, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB Sutarties 65 straipsnio 5 dalimi (OL C 9, p. 3, 1998, toliau — Gairės).

13. Pirmą, pagrindinę baudos sumą Komisija nustato pagal tai, ar pažeidimas yra lengvas, sunkus ar labai sunkus⁹, atsižvelgdama į jo pobūdį, realią įtaką rinkai ir atitinkamos geografinės rinkos dydį, ir pagal jo trukmę gali baudą padidinti tam tikru procentiniu dydžiu¹⁰. Tuomet ji įvertina, ar baudos dydis turi būti didinamas dėl sunkinančių aplinkybių, ar sumažintas, esant lengvinančioms aplinkybėms¹¹, ir, remdamasi tam tikrais objektyviais kriterijais, gali padaryti ir kitų pakeitimų¹².

14. Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies a punktas numato, kad baudos netaikomos veiksams, kurie atliekami po to, kai Komisijai išsiunčiamas pranešimas, ir prieš jai priimančiam sprendimą dėl dabartinio Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo, jeigu minėti veiksmai patenka į pranešime apibūdintą veiklą.

15. Komisijos reglamentas Nr. 1983/83¹³ numatė išimtinių paskirstymo susitarimų bendrą išimtį. Šio reglamento 2 straipsnis nustato šiuo aspektu leidžiamus konkurenci-

9 — Atitinkamai užtraukdamas baudas iki 1 milijono eurų, iki 20 milijonų eurų ir daugiau kaip 20 milijonų eurų (Gairių 1 dalies A punktas).

10 — 1 dalies B punktas.

11 — Atitinkamai 2 ir 3 dalys.

12 — 5 dalies b punktas.

13 — 1983 m. birželio 22 d. Komisijos reglamentas dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo išimtinių paskirstymo ir išimtinių platinimo susitarimų kategorijoms (OL L 173, 1983, p. 1).

jos apribojimus, būtent pareigą susitarime nurodytas prekes, skirtas perparduoti, pirkti tik iš kitos šalies ir nevykdyti aktyvaus pardavimo. Tačiau 3 straipsnyje numatyta, kad 1 straipsnis netaikomas, *inter alia*, jei:

rime numatytos teritorijos ribų arba jas joje pardavinėti.“ (Neoficialus vertimas)

„c) susitarime numatytoje teritorijoje ir jame numatytas prekes pirkėjai gali gauti tik iš išimtinio platintojo ir neturi alternatyvaus tiekimo šaltinio už sutartyje numatytos teritorijos ribų;

d) viena ar abi šalys apsunkina tarpininkų ar pirkėjų galimybes gauti susitarime numatytų prekių iš kitų agentų bendrojoje rinkoje, ypač kai viena ar abi:

Faktinės ir procedūrinės aplinkybės

16. *JCB Service* yra pagal Anglijos teisę įsteigta bendrovė, kuri tiesiogiai arba netiesiogiai nuosavybės teise turi arba kontroliuoja 28 JCB grupės bendroves¹⁴. JCB grupė gamina ir parduoda statybos techniką, kasi-mo ir statybos įrangą, žemės ūkio techniką bei šių gaminių atsargines dalis. JCB grupės platinimo tinklas organizuotas nacionaliniu pagrindu, kiekvienoje šalyje įsteigiant dukterinę bendrovę arba suteikiant išimtinio importuotojo statusą.

<...>

17. 1973 m. birželio 30 d., naudodama Reglamente Nr. 27 nustatytą A/B formuliarą, JCB Komisijai pranešė apie aštuonis tipinio platinimo susitarimus, kurie su platintojais arba pagrindiniais atstovais, susijusiais su grupe, turėjo būti sudaryti Jungtinėje Karalystėje, Airijoje, Vokietijoje, Beniliukse, Danijoje ir Italijoje.

2. Naudojasi savo teisėmis ar imasi kitų priemonių, siekdama platintojams ar pirkėjams neleisti susitarime numatytų prekių gauti iš už susita-

14 — Toliau tekste „JCB“ reiškia *JCB Service*, kaip šios bylos šalį, ir taip pat, išskyrus atvejus, kai tai gali sukelti neišskumų, visą *JCB Group* ir įvairias grupės bendroves, kiek jos atstovauja grupės veiklai.

18. 1975 m. spalio 27 d. Komisija pranešė JCB, kad susitarimuose, apie kuriuos buvo pranešta, buvo keletas didelių apribojimų, kurie prieštaravo dabartinio EB 81 straipsnio nuostatomis. Ji paprašė juos pakeisti ir bendrovei pateikė įvairių klausimų.

19. 1975 m. gruodžio 18 d. Komisijai buvo išsiųsti peržiūrėti tipiniai susitarimai, pasirašomi Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje.

20. 1976 m. sausio 13 d. raštu Komisija nurodė *JCB Sales*, kad tam tikri prieštaravimai buvo pašalinti, tačiau kiti išliko, ir paprašė patikslinti keletą sąlygų.

21. 1976 m. kovo mėn. *JCB Sales* atsakė į šiuos klausimus ir pateikė detalią informaciją dėl likusių problemų; susitikime su Komisija ji pateikė daugiau informacijos ir susitarimo su dukterine bendrove Prancūzijoje nuorašą.

22. Nieko naujo neįvyko iki 1980 m. kovo 6 d., kai *JCB Sales* išsiuntė Komisijai pakeistą su prekybos agentais Jungtinėje Karalystėje pasirašomą tipinį susitarimą, kuris pakeitė susitarimą, apie kurį buvo pranešta 1975 metais. 1995 m. gruodžio 29 d. raštu *JCB Sales* išsiuntė Komisijai kitą su prekybos agentais Jungtinėje Karalystėje pasirašytą tipinį susitarimą, kuris pakeitė susitarimą,

apie kurį buvo pranešta 1980 metais. Komisija neatsakė į šiuos pranešimus, kurie nebuvo pateikti naudojant A/B formuliarą, kaip nurodo Reglamentas Nr. 27.

23. 1995 m. gruodžio 11 d. Paryžiaus prekybos teismas (*Tribunal de commerce de Paris*) iš dalies atmetė *JCB Service* dukterinės bendrovės Prancūzijoje *JCB SA* ieškinį dėl nesąžiningos konkurencijos, kurį ji pareiškė prieš įmonę *Central Parts SA*, kuri pirko JCB atsargines dalis Jungtinėje Karalystėje, siekdama jas perparduoti Prancūzijoje. *JCB SA* apkaltino *Central Parts* be leidimo naudojant firmos vardą „JCB“ ir nuorodą „įgaliotasis prekybos agentas“. Šį sprendimą vėliau 1998 m. Sprendimu panaikino Paryžiaus apeliacinis teismas (*Cour d'appel de Paris*), motyvuodamas tuo kad *Central Parts* vykdė *JCB SA* atžvilgiu nesąžiningą konkurenciją.

24. 1996 m. vasario 15 d. *Central Parts* padavė skundą Komisijai dėl bendrovės JCB prekybos praktikos platinant savo gaminius.

25. 1996 m. lapkričio 5 d. Komisija patikrino JCB dukterinės bendrovės Prancūzijoje bei dviejų jos prekybos agentų Jungtinėje Karalystėje patalpas.

26. Paskui Komisija išsiuntė JCB pirmą pranešimą apie kaltinimus, kuriame nebuvo atsižvelgta į 1973 m. išsiųstą pranešimą, o šį

trūkumą nurodė JCB. Antras pranešimas apie kaltinimus, atsižvelgiant į šį 1973 m. pranešimą, buvo išsiųstas 1999 m. liepos 30 d.; JCB atsakė 1999 m. gruodžio 13 d. ir buvo vėl išklaudyta 2000 m. sausio 16 dieną.

27. 2000 m. gruodžio 21 d. Komisija priėmė savo sprendimą¹⁵. Ji išnagrinėjo susitarimus, apie kuriuos buvo pranešta 1973 m., pakeistus susitarimus, apie kuriuos buvo pranešta vėliau, ir JCB platinimo susitarimus bei praktiką, kaip juos apibūdino įvairių rūšių įrodymai.

28. Ji pripažino, kad JCB prekybos agentams buvo nustatyti įvairūs ribojimai pardavinėti ne jiems skirtose teritorijose ir baudos už įvykdytus tokius pardavimus, suderinti veiksmai dėl pardavimo kainų palaikymo ir išimtinio pirkimo reikalavimai, draudžiantys tarpusavio tiekimą. Visų nagrinėjamų susitarimų tikslas ar padarinys buvo konkurencijos ribojimas ir jie paveikė prekybą tarp valstybių narių, pažeisdami EB 81 straipsnio 1 dalį. Ji nagrinėjo, ar buvo tenkinamos EB 81 straipsnio 3 dalimi reikalaujamos sąlygos, ir padarė išvadą, kad to nebuvo. Taikydama Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalies a punktą Komisija manė, kad tinkamai buvo pranešta tik apie susitarimus, apie kuriuos buvo pranešta 1973 m. birželio 30 d. naudojant A/B formuliarą; apie likusius taip pranešta nebuvo ir įvairūs veiksmai arba nepateko į susitarimų, apie kuriuos pranešta, sritį, arba reiškė piktnaudžiavimą juos įgy-

vendinant. Tiek, kiek susitarimų, apie kuriuos pranešta, padariniai buvo ribojantys, juos sustiprino apribojimai, apie kuriuos nebuvo pranešta. Galiausiai Komisija atsižvelgė į pažeidimų sunkumą ir trukmę bei į vieną sunkinančią aplinkybę – prekybos agentui pritaikytą piniginę sankciją kaip atsakomąją priemonę už pardavimą už skirtos teritorijos ribų, – bet nenustatė lengvinančių aplinkybių.

29. Komisija nutarė, kad pažeidimai buvo „labai sunkūs“, ir dėl to skyrė 25 000 000 eurų dydžio baudą, 5 % padidintą už kiekvienus iš nustatytų 11 trukmės metų (taigi 13 750 000 eurų) ir 864 000 eurų padidintą už kaip atsakomąją priemonę pritaikytą piniginę sankciją.

30. Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nustatyta:

„JCB Service ir jos dukterinės bendrovės, sudarydamos su prekybos agentais susitarimus arba vykdydamos suderintus veiksmus, kuriais buvo siekiama apriboti konkurenciją bendrojoje rinkoje norint padalyti nacionalinės rinkas ir užtikrinti absoliučią išimtinę

¹⁵ — Minėtas 3 išnašoje.

teritorijos, už kurios ribų įgaliotiesiems prekybos agentams draudžiama aktyviai parduoti, apsaugą ir kurie apima šiuos elementus:

a) pasyvaus pardavimo, kuris apima pardavimą neįgaliotiesiems prekybos agentams, galutiniams naudotojams arba prekybos agentams už išimtinės teritorijos ribų ir visų pirma kitose valstybėse narėse, apribojimus prekybos agentams, įsisteigusiems Jungtinėje Karalystėje, Airijoje, Prancūzijoje ir Italijoje;

b) tiekimo šaltinių apribojimus, kurie susiję su Prancūzijoje ir Italijoje įsisteigusių prekybos agentų susitarimuose numatytų gaminių įsigijimu ir kuriais uždraudžiamas prekybos agentų tarpusavio tiekimas;

c) nuolaidų ir perpardavimo kainų, kurias taiko Jungtinėje Karalystėje ir Prancūzijoje įsisteigę prekybos agentai, nustatymą;

d) įgaliotųjų prekybos agentų, įsisteigusių už išimtinės teritorijos Anglijoje ribų, įvykdyto pardavimo kitose valstybėse narėse apmokestinimą techninio aptarnavimo paslaugų mokesčiu *JC Bamford*

Excavators Ltd arba kitų *JCB Service* dukterinių bendrovių iniciatyva ir atsižvelgiant į šių bendrovių nustatytus tarifus, o dėl to prekybos agentų atlygis priklauso nuo pardavimo geografinės paskirties;

e) nuolaidų panaikinimą, atsižvelgiant į tai, ar parduodama Jungtinėje Karalystėje išimtinėje teritorijoje arba už jos ribų ir ar įgaliotieji prekybos agentai, kurių teritorijoje naudojami sutartiniai gaminiai, susitaria su prekybos agentais pardavėjais, taip padarant prekybos agentų atlygį priklausomą nuo geografinės pardavimo paskirties, pažeidė EB 81 straipsnio nuostatas.“

31. Ginčijamo sprendimo 2 straipsniu atmetamas 1973 m. birželio 30 d. pateiktas prašymas suteikti išimtį.

32. 3 straipsnyje JCB nurodoma nutraukti pažeidimus, būtent

„a) informuoti Bendrijoje įsisteigusius savo prekybos agentus, kad jie gali vykdyti pasyvų pardavimą galutiniams naudotojams ir prekybos agentams;

- b) padaryti pakeitimus susitarimuose, sudarytuose su savo įgaliotaisiais prekybos agentais, suteikiant jiems teisę pasyviai parduoti neįgaliotiesiems prekybos agentams kitų įgaliotųjų prekybos agentų išimtinėse teritorijose, ir aktyviai bei pasyviai parduoti neįgaliotiesiems prekybos agentams jų pačių teritorijose arba suteikiant teisę šiems įgaliotiesiems prekybos agentams aktyviai ir pasyviai parduoti kitiems įgaliotiesiems prekybos agentams, galutiniams naudotojams arba jų tinkamai įgaliotiems atstovams už išimtinių teritorijų ribų;
- c) padaryti pakeitimus su įgaliotaisiais prekybos agentais Italijoje ir Prancūzijoje sudarytuose susitarimuose suteikiant teisę įsigyti susitarimuose nurodytų gaminių iš kitų Bendrijoje įsisteigusių įgaliotųjų prekybos agentų ir apie tai informuoti visus Bendrijoje įsisteigusius įgaliotuosius prekybos agentus;
- d) informuoti Bendrijoje įsisteigusius savo prekybos agentus, kad dukterinių bendrovių, norinčių gauti iš įgaliotųjų prekybos agentų techninio aptarnavimo paslaugų mokesčius, prašymai, nepateikus įrodymo dėl suinteresuotųjų prekybos agentų nesutarimo, yra laikomi niekiniais ir į juos neturi būti atsižvelgta;
- e) informuoti Jungtinėje Karalystėje įsisteigusius savo įgaliotuosius prekybos agentus, kad pagal *Multiple Deal Trade Support* atlyginimo sistemą nuolaidos taikomos neatsižvelgiant į tai, ar pardavimas įvykdytas prekybos agentams skirtoje teritorijoje, ar už jos ribų, ir ar susitarimas su kitais prekybos agentais buvo sudarytas už šios teritorijos ribų.“
33. 4 straipsniu paskirta 39 614 000 eurų bauda.
34. 2001 m. kovo 22 d. *JCB Service* paprašė Pirmosios instancijos teismo panaikinti ginčijamą sprendimą.
35. Pirmosios instancijos teismas sprendimą priėmė 2004 m. sausio 13 dieną. Jis nusprendė, kad kai kurie pažeidimai nebuvo įrodyti ir kad baudos padidinimas dėl prekybos agentui kaip atsakomosios priemonės pritaikytos piniginės sankcijos nebuvo pagrįstas, nes sankcija buvo įgyvendinamas susitarimas, apie kurį buvo pranešta. Todėl jis panaikino ginčijamo sprendimo 1 straipsnio c, d, e punktus bei 3 straipsnio d ir e punktus, sumažino baudos dydį iki 30 milijonų eurų, o likusią ieškinio dalį atmetė.
36. Šį apeliacinį skundą JCB pateikė 2004 m. balandžio 5 d., iš esmės Teisingumo Teismo prašydama:
- panaikinti visą skundžiamą sprendimą kaip prieštaraujantį Bendrijos teisei,

nes juo buvo pažeistos JCB teisės į gynybą,

bas dėl JCB pozicijos, kuria ji pateikia gausias nuorodas į Komisijos bei Pirmosios instancijos teismo ištirtus įrodymus ir didelę svarbą suteikia Komisijos neveikimui nuo 1975 iki 1996 metų.

- alternatyviai, panaikinti tą skundžiamo sprendimo dalį, kuria i) pripažįstama, kad egzistavo bendras įgaliotųjų prekybos agentų vykdomo pasyvaus pardavimo apribojimas bei Prancūzijoje ir Italijoje veikiančių prekybos agentų tiekimo šaltinių apribojimas, užkertantis kelią prekybos agentų tarpusavio tiekimams, ir ii) už šiuos pažeidimus skiriama bauda,
- priimti galutinį sprendimą ir visiškai ar iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą bei panaikinti ar sumažinti baudą.

37. Savo atsiliepime į skundą Komisija Teisingumo Teismo prašo atmesti visą apeliacinį skundą, o savo priešpriešiniame apeliaciniame skunde – panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek bauda juo buvo sumažinta, panaikinant padidinimą, kuriuo siekta atsižvelgti į sunkinančią aplinkybę dėl sankcijos taikymo platintojui.

39. Pirmą, dėl atitinkamai Komisijos ir teismų vaidmens vertinant Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimus, Komisijai priėmus sprendimą, kuriuo nustatomas pažeidimas ir paskiriama bauda, atitinkama įmonė gali Pirmosios instancijos teisme ginčyti tiek sprendimo galiojimą, tiek baudos dydį.

40. Pirmuoju aspektu Pirmosios instancijos teismo kompetencija apsiriboja teisėtumo priežiūra ir, į tai atsižvelgdamas, jis gali patikrinti, ar Komisija padarė akivaizdžių klaidų vertindama faktus, o antruoju aspektu jo kompetencija pakeisti baudos dydį yra neribota. Tačiau Pirmosios instancijos teismas turi ne iš naujo išspręsti bylą, lyg jis būtų Komisija, o patikrinti, ar sprendime yra pažeidimų, kuriuos nurodė apeliacinį skundą pateikęs asmuo arba kuriuos dėl imperatyvinio jų pobūdžio savo iniciatyva turi nurodyti teismas.

Pirminės pastabos

38. Prieš nagrinėjant apeliacinio skundo pagrindus, reikia pateikti dvi bendras pasta-

41. Apeliacijos atveju Teisingumo Teismo kompetencija yra daug siauresnė. Jis negali

peržiūrėti faktinių aplinkybių, nebent įrodymai būtų aiškiai iškraipyti arba faktai neteisingai teisiškai kvalifikuoti¹⁶; jis turi tik nustatyti, ar apeliacinį skundą pateikęs asmuo nurodė kokias nors Pirmosios instancijos teismo teisės klaidas, padarytas peržiūrint Komisijos sprendimo galiojimą.

apie kuriuos pranešta, nėra pažeidimas; vien tik iš Komisijos tylėjimo negalima daryti jokių išvadų, kaip Pirmosios instancijos teismas pažymėjo savo sprendimo 80 punkte. *A fortiori*, Komisijai tylint dėl aplinkybių, apie kurias jai pranešta, jokių išvadų negalima daryti dėl aplinkybių, kurios nebuvo aiškiai nurodytos tokiaame pranešime, teisėtumo.

42. Iš šio apeliacinio skundo atrodo, kad daugeliu atvejų JCB Pirmosios instancijos teismą laiko pripažinimo, kad ji pažeidė konkurencijos teisę, autoriumi ir baudą skyrusiu subjektu bei prašo Teisingumo Teismo iš naujo ištirti visus įrodymus. Tačiau šio teismo peržiūrėjimo apimtis yra ribojama, kaip pirmiau aprašyta.

Pirmasis apeliacinio skundo pagrindas: teisės į gynybą ir nekaltumo prezumpcija

44. JCB teigia, kad Pirmosios instancijos teismas nesilaikė Bendrijos teisės, pažeisdamas i) jos teises į gynybą ir ii) teises naudotis nekaltumo prezumpcija.

43. Antra, iš Reglamentais Nr. 17, Nr. 27 ir Nr. 99/63¹⁷ nustatytų procedūrinių taisyklių matyti, kad nors Komisija, atsakydama į pranešimą, kuris neatskleidžia konkurencijos taisyklių pažeidimo, gali patvirtinti nedraudžiamumą (arba atsiųsti administracinį raštą), ji to neprivalo daryti. Tačiau, kadangi jie yra numatyti, tik tokie pranešimai gali sukelti teisėtą pagrindą manyti, kad veiksmai,

Teisės į gynybą

Skundžiamas sprendimas

45. Pirmiausia JCB teigė, kad Komisija neįvykdė savo pareigos atsakyti per protingą terminą, kuri išplaukia tiek iš bendro Bendrijos teisės principo, įtvirtinto teismų praktikoje, tiek iš Europos Žmogaus teisių konvencijos 6 straipsnio 1 dalies.

16 — Žr. 2004 m. sausio 7 d. Sprendimą *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 47 ir paskesni punktai, taip pat 73 ir 74 punktai).

17 — Žr. pirmiau 7 ir paskesnius punktus.

46. Pirmosios instancijos teismas atskyrė susitarimų, apie kuriuos pranešta 1973 m., nagrinėjimą, po kurio buvo atmetas prašymas suteikti išimtį, ir 1996 m. pateikto skundo tyrimą, kuris aprašytas ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies likusioje dalyje¹⁸.

47. Dėl 1973 m. pranešimų jis pripažino, kad, 27 m. užtrukdama priimti sprendimą, Komisija nesiėmė veiksmų per protingą terminą, bet nusprendė, kad šis neveikimas nepaveikė nei prašymo suteikti išimtį atmetimo teisėtumo, nei konstatavimo, kad pažeidimas egzistavo¹⁹. Vien aplinkybė, kad prašymas suteikti išimtį nebuvo atmetas per protingą terminą, negali atmetimo paversti neteisėtu²⁰. Atsakymo per protingą terminą nepateikimas negali pateisinti panaikinimo, nebent nustatoma, kad vėlavimas neigiamai paveikė susijusių įmonių galimybę veiksmingai apsiginti²¹. Ginčijamame sprendime konstatuoti pažeidimai buvo grindžiami ne informacija, kuri buvo perduota, bet praktika, kuri skyrėsi nuo praktikos, nurodytos susitarimuose, apie kuriuos pranešta; todėl vėlavimas negalėjo paveikti su šia praktika susijusių procedūrų teisėtumo²². Bet kuriuo

atveju, JCB teigė ne tai, kad vėlavimas sukėlė konkretų procedūros pažeidimą, o tik tai, kad Komisijos veiksmai atskleidė netinkamą bylos tvarkymą²³.

48. 1996 m. skundo atveju bendra procedūros trukmė neatrodo per ilgą, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą, ir panaikinimas dėl to būtų įmanomas tik tuo atveju, jei būtų įrodyta, kad tai pažeidė ieškovo teises į gynybą, o JCB tik teigė, kad procedūros trukmė atskleidė Komisijos šališkumą ir netinkamą bylos tvarkymą²⁴.

Vertinimas

49. Apeliantės teigimu, Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą, neįvertindamas Komisijos įvykdyto jos teisių į gynybą pažeidimo pasekmių. Jis laikėsi nepagrįstai siauro JCB argumentų aiškinimo, pažeisdamas i) savo pareigą atsakyti į iškeltus klausimus ir ii) *iura novit curia* principą, pagal kurį Teismas, atkreipus jo dėmesį į konkretų pažeidimą, turi pats įvertinti tokio pažeidimo pagrindines aplinkybes ir teisių, kurias siekiama ginti, pobūdį. JCB teigia, kad ji konkrečiai nurodė Komisijos įvykdytą jos teisių į gynybą pažeidimą, susijusį su prane-

18 — Skundžiamo sprendimo 37 punktas.

19 — 38 punktas.

20 — 39 punktas, kuriame minimas 2001 m. vasario 14 d. Sprendimas *Trabisco prieš Komisiją* (T-26/99, Rink. p. II-633, 52 punktas) ir sprendimas *Sodina prieš Komisiją* (T-62/99, Rink. p. II-655, 94 punktas).

21 — 40 punktas, kuriame minimas 1999 m. balandžio 20 d. Sprendimas *LVM prieš Komisiją* (T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, 122 punktas).

22 — 41 punktas.

23 — 42 punktas.

24 — 43–45 punktai.

šimo procedūra; ji pabrėžė pareigą atsižvelgti į pranešimo procedūros kiekvieno etapo trukmę; ji taip pat pabrėžė, kad per ilgą visos procedūros trukmė buvo neprotinga. Taigi ji aiškiai rėmėsi negalėjimu veiksmingai apsiginti.

pagrindinio procedūros reikalavimo pažeidimas.

50. Komisija manė, kad savo teisėmis į gynybą dėl tariamai per ilgų pranešimo ir pažeidimo procedūrų trukmės JCB Pirmosios instancijos teisme rėmėsi tik bendrai, neapibrėždama kaip kiekvienu atveju buvo paveikta jos galimybė ginti savo poziciją. Jos bandymai pateikti daugiau argumentų apeliacinėje instancijoje yra nepriimtini. Maksima *iura novit curia* negali reikalauti, kad Teisingumo Teismas papildytų lakoniškus argumentus, kurie gali būti priimtini, tik jei yra paremti faktiniais įrodymais. Apeliantės reikalavimas pažeidžia tinkamas procedūras, yra nesusijęs su vėlavimu užbaigiant išimties suteikimo procedūrą arba pirmojoje instancijoje pateiktu argumentu.

52. Komisija mano, kad Pirmosios instancijos teismas negalėjo savo iniciatyva iškelti jokio konkretaus klausimo, susijusio su teisėmis į gynybą dėl procedūros trukmės, nes šios problemos paprastai nėra akivaizdžios ir nebuvo akivaizdžios šiuo atveju.

Vertinimas

53. Pirmosios instancijos teismas manė, kad laiko tarpas tarp pirmųjų JCB pranešimų Komisijai 1973 m. ir skundžiamo sprendimo priėmimo 2000 m. yra apgailėtinas, bet nepaveikė JCB kaip atsakovės teisių.

54. Šis požiūris man atrodo teisingas.

51. Alternatyviai JCB teigia, kad per didelis vėlavimas turėjo būti nurodytas Pirmosios instancijos teismo iniciatyva kaip imperatyvinis pagrindas, nes iš esmės tai buvo

55. Tiek, kiek šiame sprendime buvo konstatuota, kad JCB pažeidė EB 81 straipsnį, aišku, kad šis konstatavimas visiškai nebuvo pagrįstas paprastu sprendimu, apie kuriuos buvo teisingai pranešta 1973 ir 1975 m.,

įgyvendinimu. Nors Komisija manė, kad nuostatų, apie kurias pranešta, ribojanti poveikį sustiprino apribojimai, apie kuriuos pranešta nebuvo²⁵, aišku, kad bet kokia praktika, kurios atžvilgiu buvo nustatytas pažeidimas ir paskirta bauda, buvo paremta arba susitarimų, apie kuriuos nebuvo teisingai pranešta, sąlygomis, arba elgesiu, kuris nebuvo susijęs su jokių susitarimų²⁶.

56. Tiek, kiek sprendime buvo atmestas 1973 m. prašymas suteikti išimtį ir iš JCB reikalaujama nutraukti tam tikrus veiksmus, vienintelė vėlavimo pasekmė buvo leidimas JCB ilgiau tęsti savo veiklą.

57. Tiek, kiek sprendimu buvo JCB paskirta bauda, aišku, kad nustatant sumą nebuvo atsižvelgta į susitarimus, apie kuriuos 1973 m. buvo teisingai pranešta, o remtasi tik kitais susitarimais ar elgesiu²⁷.

58. JCB taip pat nepateikė jokio kito patenkinamo paaiškinimo, kaip jos teisės į gynybą galėjo paveikti nagrinėjamas delsimas. Ji mini savo teisę diskutuoti su Komisija ir pradėti

procesą dėl Komisijos neveikimo, tačiau nė vienos iš šių teisių negali paveikti vien tik laiko tėkmė ir JCB tebeturėjo teisę teisinga forma, apie kurią ji žinojo, pranešti apie kitus susitarimus ir vykdomą praktiką.

59. Todėl laikas, praėjęs nuo pradinių pranešimų iki ginčijamų sprendimų priėmimo, visiškai nepaveikė JCB teisių į gynybą ir nėra reikalo svarstyti, ar Pirmosios instancijos teismas šiuo požiūriu savo iniciatyva turėjo iškelti kokių nors klausimų. Galima tiesiog pažymėti, kad Pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo JCB argumentus ir nusprendė, kad jos teisės į gynybą nebuvo ginčijamos²⁸.

60. Jokia šio vertinimo aplinkybė negali niekaip pateisinti ypatingo Komisijos delsimo atsakant į JCB prašymą suteikti išimtį, kuris gerokai peržengė priimtinos administracinės praktikos ribas. Tačiau šis delsimas nepaveikė JCB teisių į gynybą, kaip teigiama.

25 — Žr. ginčijamo sprendimo 205 konstatuojamąją dalį.

26 — Žr. pirmiausia ginčijamo sprendimo 149, 158, 163, 171, 175 ir 252 konstatuojamąsias dalis.

27 — Žr. ginčijamo sprendimo 231 ir paskesnes konstatuojamąsias dalis.

28 — Skundžiamo sprendimo 45 punktas.

Nekaltumo prezumpcija

išvadą, kad administracinėje procedūroje nebuvo nieko, kas nurodytų, kad Komisija dokumentus ir faktus aiškino tendencingai ar šališkai arba pademonstravo šališką elgesį su JCB²⁹.

Skundžiamas sprendimas

Ginčas

61. Bylą nagrinėjant pirmojoje instancijoje JCB teigė, kad Komisija nesilaikė nekaltumo prezumpcijos principo ir šališkai vertino faktines aplinkybes, neatsižvelgdama į įrodymus jos naudai ir preziumuodama jos kaltę, pažeisdama principą „abejonė kaltinamojo naudai“.

64. JCB teigia, kad skundžiamas sprendimas pažeidė nekaltumo prezumpciją, kuri reiškia, kad bet kokia su įrodymais susijusi pagrįsta abejonė turi būti aiškinama kaltinamo asmens naudai pagal susijusį principą *in dubio pro reo*.

62. Pirmosios instancijos teismas manė, kad bendra kaltės prezumpcija Komisijai gali būti taikoma tik tuo atveju, kai faktinės aplinkybės, kurias jis nustatė sprendime, nebūtų pagrįstos jos pateiktais įrodymais.

65. Pirmą, Pirmosios instancijos teismas iš antrojo pranešimo apie kaltinimus padarė neteisingą išvadą, kad bendra kaltės prezumpcija Komisijai galėtų būti taikoma tik tuo atveju, jei jos pateikti įrodymai nepagrįstų sprendime konstatuotų faktinių aplinkybių. Iš tikro jis turėjo pripažinti, kad pradinis pranešimas apie kaltinimus, grindžiamas susitarimais, apie kuriuos pranešta, jau pažeidžia nekaltumo prezumpciją, jei jame nepateikiami bent įrodymai, kad nagrinėjamas elgesys nepatenka į „pranešime aprašytos veiklos ribas“³⁰.

63. Jis taip pat išnagrinėjo keturis JCB nurodytus tariamo šališkumo atvejus – 1995 m. gegužės 16 d. vidinę pažymą, 1995 m. balandžio 13 d. vidinį raštą, du Prancūzijos teismų sprendimus ir Komisijos pareigūnų bei JCB prekybos agento 1996 m. lapkričio 6 d. posėdžio protokolą – ir padarė

29 — Žr. skundžiamo sprendimo 53–60 punktus.

30 — Žr. Reglamento Nr. 17, minėto 14 punkte, 15 straipsnio 5 dalies a punktą.

66. Antra, kiek tai susiję su 1995 m. pažyma ir raštu bei 1996 m. protokolu³¹, Pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į įrodymus, kuriuos Komisija ignoravo arba neteisingai aiškino, pažeisdama savo pareigą užtikrinti nekaltumo prezumpciją.

67. Trečia, Pirmosios instancijos teismas atmetė įvairių nacionalinių teismų sprendimų svarbą ir šį atmetimą netinkamai pagrindė. Paryžiaus apeliacinis teismas pripažino, kad atsisakymas tiekti *Central Parts* buvo grindžiamas tik neteisėtu *Central Parts* elgesiu. Pirmosios instancijos teismas negali remtis nurodytu JCB elgesiu *Central Parts* vykdomo paralelinio importo atžvilgiu, nustatydamas, jog JCB pažeidė EB 81 straipsnį³², ir tuo pat metu neigti apeliacinio teismo sprendimo svarbą. JCB taip pat mini Nimes miesto prekybos teismo sprendimą ir Prancūzijos bei Airijos konkurencijos tarnybų sprendimus, kurie visi, jos teigimu, buvo jai palankūs.

68. Ketvirta, JCB teigia, kad, pažeisdamas nekaltumo prezumpciją, Pirmosios instancijos teismas ignoravo 1996 m. faksimilinį pranešimą ir 1997 m. atmintinę, kurie abu, jos teigimu, įrodo jos nekaltumą.

69. Komisija mano, kad principą *in dubio pro reo*, kuris yra įrodymų vertinimo standartas, JCB painioja su bendresne nekaltumo prezumpcijos taisykle, kuri šiuo atveju yra nagrinėjama. Tam, kad būtų pažeista pastaroji, reikia daugiau nei vien klaidos vertinant įrodymus.

70. 1995 m. raštas³³ neatleidžia nuo atsakomybės, nesant įrodymų, kad juo buvo remtasi, o Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad buvo pakankamai įrodymų, jog pasyvaus eksporto apribojimai tęsėsi iki 1998 metų. Be to, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisijos paaiškinimas dėl neatsižvelgimo į 1996 m. protokolą buvo visai įtikinamas.

71. Pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo nurodytus nacionalinių institucijų sprendimus, bet teisingai nusprendė, kad jie nesusiję su atskirais šioje byloje nagrinėjamais pažeidimais. Prancūzijos ir Airijos konkurencijos tarnybų sprendimai šia prasme Pirmosios instancijos teisme nebuvo minimi; todėl su tuo susiję argumentai yra nepriimtini. Kitais argumentais siekiama, kad būtų peržiūrėtas Pirmosios instancijos teismo įvykdytas faktinių aplinkybių įvertinimas, todėl jie taip pat nepriimtini.

31 — Žr. pirmiau 63 punktą.

32 — Skundžiamo sprendimo 92 ir 98 punktai.

33 — Žr. pirmiau 63 punktą.

Vertinimas

72. JCB iš esmės teigia, kad Pirmosios instancijos teismas iš įrodymų padarė neteisingą išvadą, kad Komisija nebuvo šališka JCB atžvilgiu, pažeisdama nekaltumo prezumpciją, kurios reikėjo laikytis.

73. Plačiąja prasme JCB bent jau siekia, kad iš naujo būtų įvertinti Pirmosios instancijos teismui pateikti įrodymai. Kadangi nagrinėjimas apeliacinėje instancijoje ribojamas teisės klausimais, tokį vertinimą iš esmės turi atlikti ne Teisingumo Teismas. Jis tik išnagrinės, ar Pirmosios instancijos teismas iškreipė aiškius įrodymus ir ar esminis konstatavimo netikslumas aiškiai išplaukia iš bylos dokumentų³⁴.

74. Atrodo, kad šiuo atveju neturime nė vienos iš šių situacijų. Nors JCB mini teismo praktiką, susijusią su aiškios įrodymų prasmės iškreipymu ir akivaizdžiu esminiu netikslumu, jos kritikuojami sprendimo aspektai yra susiję su išvadomis, kurias Pirmosios instancijos teismas padarė iš savo įrodymų nagrinėjimo ir kurios, mano manymu, tikrai pasilieka įprasto vertinimo ribose ir neatskleidžia jokio iškreipimo. JCB visiškai ne-

nurodė jokio esminio Pirmosios instancijos teismui pateiktų dokumentų vertinimo netikslumo – priešingai nei tais atvejais, kai Teisingumo Teismas nustatė, jog įrodymai buvo iškraipyti³⁵.

75. Konkrečius JCB argumentus galima trumpai aptarti.

76. Viena vertus, pranešimų apie kaltinimus pateikimas jokiomis aplinkybėmis negali būti savaime laikomas kaltės prezumpcijos įrodymu; jei jis toks būtų, būtų galima prieštarauti bet kokios baudžiamosios arba kvazibaudžiamosios procedūros arba tyrimo pradėjimui. Tik tolesnė procedūros eiga gali suteikti tokių įrodymų ir šiuo atveju pirmojo pranešimo apie kaltinimus trūkumai buvo ištaisyti antrajame.

77. Kita vertus, Pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo įrodymus, kuriuos JCB minėjo kaip tariamo Komisijos šališkumo pavyzdžius (Komisija neatsižvelgusi į jų tariamai išteisinantį pobūdį). Jis konstatavo ne tai, kad įrodymai visiškai nebuvo išteisinantys, bet kad Komisijos elgesyje nebuvo šališkumo įrodymų. Tačiau JCB apeliacinio

34 — Žr. visų pirma 1994 m. kovo 2 d. Sprendimą *Hilti prieš Komisiją* (C-53/92 P, Rink. p. I-667, 42 punktas); 1994 m. birželio 1 d. Sprendimą *Komisija prieš Brazzelli Lualdi ir kt.* (C-136/92 P, Rink. p. I-1981, 47–49 punktai) ir naujesnį 2005 m. liepos 14 d. Sprendimą *Ricca Foods prieš Komisiją* (C-40/03 P, Rink. p. I-6811, 60 punktas).

35 — Žr. visų pirma 2000 m. sausio 27 d. Sprendimą *DIR International Film ir kt. prieš Komisiją* (C-164/98 P, Rink. p. I-447, 43–48 punktai); 2003 m. balandžio 3 d. Sprendimą *Parlamentas prieš Samper* (C-277/01 P, Rink. p. I-3019, 45–49 punktai) ir 2003 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *Belgija prieš Komisiją* (C-197/99 P, Rink. p. I-8461, 64–67 punktai).

skundo argumentu tiesiogiai siekiama įrodyti, kad įrodymas buvo išteisinantis, o tai yra visiškai kitas dalykas. Pats išteisinančio įrodymo egzistavimas ne visad reikalauja, kad būtų nustatyta, jog esama kitų kitokio pobūdžio įrodymų; taip pat iš jo neišvengiamai neišplaukia išvada, kad nepalankaus sprendimo atveju būta šališkumo.

Pasyvaus pardavimo Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje draudimas

Skundžiamas sprendimas

78. Todėl aš manau, kad pirmasis apeliacinio skundo pagrindas yra nepriimtinas ir (arba) nepagrįstas ir turi būti atmestas.

80. Pirmojoje instancijoje JCB teigė, kad Komisija neįrodė Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje įsisteigusių įgaliotųjų prekybos agentų pasyvaus pardavimo galutiniams naudotojams ir įgaliotiesiems prekybos agentams už jų išimtinės teritorijos ribų apribojimų ir kad vienintelis aiškus susitarimų draudimas buvo susijęs su pardavimu neįgaliotiesiems prekybos agentams.

Antrasis apeliacinio skundo pagrindas: EB 81 straipsnio pažeidimas

79. JCB teigia, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą i) ją „nubausdamas“ už bendro draudimo vykdyti pasyvų pardavimą Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje nustatymą ii) ją „nubausdamas“ už prekybos agentų tiekimo šaltinių Prancūzijoje ir Italijoje apribojimus ir iii) atsisakydamas panaikinti sprendimą atmesti jos prašymą suteikti išimtį.

81. Dėl Jungtinės Karalystės Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad 1975 m. pakeisto susitarimo ketvirtoje sąlygoje tokio bendro draudimo nebuvo, bet Komisija teigusi, jog susitarimas buvo aiškinamas, lyg draudimas egzistuotų. Pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo įvairius dokumentus, iš kurių Komisija padarė savo išvadą³⁶, nuspręsdama, kad „Jungtinėje Karalystėje buvo įgyvendinta ribojanti praktika, peržengianti susitarimus, apie kuriuos buvo pranešta“³⁷.

36 — Detaliau išvardyti skundžiamo sprendimo 84–91 punktuose.

37 — Skundžiamo sprendimo 86–89 punktai.

82. Pirmosios instancijos teismas panašiai analizavo Airijos atvejų. Susitarimuose, apie kuriuos buvo pranešta 1973 ir 1975 m., nebuvo sąlygos, draudžiančios didmenine tvarka parduoti neįgaliotiesiems prekybos agentams, bet 1992 m. Susitarimas, apie kurį nebuvo pranešta, draudė tiek aktyvų, tiek pasyvų pardavimą, išskyrus patvirtintam prekybos agentui. Šiuo atveju Pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo dokumentus, kuriais buvo grindžiamas Komisijos sprendimas³⁸, ir nusprendė, jog jų pakanka, kad būtų nustatyti pasyvaus pardavimo ne skirtoje teritorijoje apribojimai. Airijos konkurencijos tarnybos suteikta išimtis, kuria remiasi JCB, nebuvo susijusi su Bendrijos teisės Komisijai suteiktų galių įgyvendinimu, tačiau bet kuriuo atveju buvo paremta susitarimais, apie kuriuos Komisijai nebuvo pranešta³⁹.

83. Kalbant apie Prancūziją, Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad tipiniame platinimo susitarime, apie kurį nebuvo pranešta, nebuvo aiškaus draudimo vykdyti pasyvų pardavimą ne skirtoje teritorijoje. Bet kuriuo atveju Komisijos minėti dokumentai⁴⁰ įrodė praktinį draudimo egzistavimą. JCB minėtas Prancūzijos konkurencijos tarybos sprendimas nebuvo svarbus, nes jis buvo susijęs su atskiru susitarimu dėl platinimo tinklo ir agentų⁴¹.

Ginčas

84. Dėl Prancūzijos JCB teigia, kad platinimo susitarimas negali būti laikomas aiškiai draudžiančiu pasyvų pardavimą; kad vienas iš trijų nagrinėtų dokumentų – raštas dėl aptarnavimo mokesčio – kitoje sprendimo vietoje⁴² Pirmosios instancijos teismo buvo laikomas nepakankamu ir kad kitame iš šių dokumentų buvo pripažintas konkurencinio spaudimo egzistavimas vieniems agentams veržiantis į kitų teritoriją.

85. Komisija atsako, kad ginčijamas sprendimas bet kuriuo atveju buvo paremtas ne aiškiu platinimo susitarimų draudimu, o realiu susitarimų taikymu; kad Pirmosios instancijos teismas neabejojo rašto dėl priežiūros paslaugos mokesčio įrodomąja galia; kad kitas nurodytas dokumentas aiškiai įrodo susitarimų dėl teritorinio pardavimo egzistavimą ir kad JCB nieko nenurodo dėl trečio dokumento, išnagrinėto tiek Komisijos sprendime, tiek teismo sprendime.

86. Dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos JCB iš esmės teigia, kad Pirmosios instancijos teis-

38 — Ginčijamo sprendimo 122 konstatuojamoji dalis.

39 — Skundžiamo sprendimo 90–95 punktai.

40 — Ypač ginčijamo sprendimo 113 konstatuojamojoje dalyje.

41 — Skundžiamo sprendimo 96–100 punktai.

42 — Skundžiamo sprendimo 139–145 punktai.

mas neteisingai išaiškino įvairius išnagrinėtus pranešimus; o tai, Komisijos teigimu, yra užmaskuotas siekimas, kad įrodymai būtų iš naujo vertinami.

Vertinimas

87. Šioje JCB argumentacijos dalyje aš nerandu nieko, kas būtų susiję su kokiu nors galimu EB 81 straipsnio pažeidimu. Apelian-tė siekia įrodyti, kad Pirmosios instancijos teismas iš įrodymų padarė klaidingas išvadas. Kaip priminiau, Teisingumo Teismas nėra kompetentingas peržiūrėti tokių išvadų, ne-bent įrodymai būtų aiškiai iškraipyti.

88. Šiomis aplinkybėmis atrodo įmanoma, kad Pirmosios instancijos teismas iškrepė Prancūzijos platinimo susitarimo prasmę⁴³, padarydamas išvadą, jog egzistavo aiškus pasyvaus pardavimo draudimas.

43 — Atitinkamoje sąlygoje nurodyta: „Igaliotasis agentas taip pat įsipareigoja neparduoti ir neplatinti JCB produktų ir atsargi-nių dalių iš įsisteigimo vietos, dukterinės įmonės ar sandėlio, esančio ne skirtoje teritorijoje. Igaliotasis agentas įsipareigoja tiesiogiai ar netiesiogiai nereklamuoti JCB produktų ir atsarginių dalių ne skirtoje teritorijoje.“

89. Tačiau, kaip pažymėjo Komisija, šis galimas iškraipymas yra susijęs su klausimu, kuris nėra svarbus ginčijamo sprendimo, paremto ne susitarimo sąlygomis, o jo įgy-vendinimu, galiojimui.

90. Dėl likusios dalies yra aišku, kad JCB tik siekia, jog būtų iš naujo įvertinti Pirmosios instancijos teismui pateikti įrodymai, ir ne šis teismas turi apeliacinėje instancijoje tai atlikti.

Tiekimo šaltinių ribojimas Prancūzijoje ir Italijoje

Skundžiamas sprendimas

91. Pirmojoje instancijoje JCB teigė, kad Komisija neteisingai aiškino jos susitarimus Prancūzijoje ir Italijoje kaip įgaliotuosius agentus įpareigojančius pirkti tik iš JCB dukterinės įmonės bei draudžiančius tarpu-savio tiekimą, nors nagrinėjamų sąlygų tikslas buvo tik užtikrinti, kad agentai pardavinėtų tik JCB produktus, ir kad Komisija neištyrė, ar ginčijamos sąlygos buvo realiai įgyvendintos.

92. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad susitarimai, apie kuriuos nebuvo pranešta, buvo ribojantys, kad jie buvo įgyvendinti Prancūzijoje ar net Italijoje, bet, atsižvelgiant į jų tikslą, jų realus poveikis nebuvo svarbus⁴⁴; todėl Komisija teisingai manė, kad šis pažeidimo elementas buvo įrodytas⁴⁵.

1983/83 3 straipsnio c punktas ir d punkto 2 įtrauka reikalauja, kad būtų prieinami alternatyvūs tiekimo šaltiniai už paskirtos teritorijos ribų.

Vertinimas

Ginčas

93. JCB teigia, kad Pirmosios instancijos teismo konstatavimas šiuo klausimu prieštaravo grupinei išimčiai pagal Reglamentą Nr. 1983/83⁴⁶ ir anksčiau pagal Reglamentą Nr. 67/67⁴⁷, kuriais galima buvo pasinaudoti atitinkamose susitarimų sąlygose.

95. JCB nebandė neigti, kad tai yra naujas argumentas, nepateiktas Pirmosios instancijos teismui, arba teigti, kad jis yra susijęs su imperatyviniu pagrindu, kurį Pirmosios instancijos teismas turėjo iškelti savo iniciatyva. Argumentas aiškiai nurodo Komisijos sprendimo galiojimą ir Pirmosios instancijos teismo negalima kritikuoti dėl to, kad jis nebuvo išnagrinėtas. Todėl jis ne tik nepriimtinas⁴⁸, bet ir bet kuriuo atveju nurodo jokios skundžiamo sprendimo teisės klaidos.

94. Komisija atsako, kad šis teiginys yra visiškai naujas ir todėl nepriimtinas; kad pirmojoje instancijoje JCB netiesiogiai pripažino, jog jos Prancūzijos ir Italijos susitarimams grupinė išimtis nebuvo taikoma, ir kad bet kuriuo atveju Reglamento Nr.

Atsisakymas panaikinti prašymą suteikti išimtį

Skundžiamas sprendimas

44 — Pagal teismų praktiką: 1966 m. liepos 13 d. Sprendimas *Consten ir Grundig prieš Komisiją* (56/64 ir 58/64, Rink. p. 429); 1995 m. balandžio 6 d. Sprendimas *Ferriere Nord prieš Komisiją* (T-143/89, Rink. p. II-917, 30 ir 31 punktai); 1997 m. liepos 17 d. Sprendimas *Ferriere Nord prieš Komisiją* (C-219/95 P, Rink. p. I-4411, 13–15 punktai) ir 1966 m. birželio 30 d. Sprendimas *Société Technique Minière* (56/65, Rink. p. 337).

45 — Skundžiamo sprendimo 111–118 punktai.

46 — Žr. pirmiau 15 punktą.

47 — 1967 m. kovo 22 d. Komisijos reglamentas Nr. 67/67/EEB dėl EB sutarties (81) straipsnio 3 dalies taikymo išimtiniais susitarimams (OL 57, 1967, p. 849).

96. Pirmojoje instancijoje JCB teigė, kad jos prašymas suteikti išimtį buvo pagrįstas, nes

48 — Žr. visų pirma sprendimo *Brazzelli Lualdi*, minėto 34 išnašoje, 59 punktą.

pagal EB 81 straipsnio 3 dalies reikalavimus⁴⁹ teritorinio išimtinumo ir agentų selektyvumo kombinacija nedaro žalos vartotojams, o atvirkščiai – gerina prekių platinimą, ir kad Komisija nenurodė jokio tinkamo pagrindo prašymui atmesti. Ji kaip panašias konkrečias mini dvi bylas – *BMW* ir *Ivoclar*⁵⁰, – kai išimtis buvo suteikta.

Ginčas

98. JCB teigia, pirma, kad Pirmosios instancijos teismas neteisingai apsiribojo išnagrinėdamas tik vieną iš susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta, nors prašymas suteikti išimtį buvo pateiktas dėl visų šių susitarimų (kartu su jų pakeistomis versijomis), apie kuriuos buvo pranešta nuo 1973 iki 1995 metų.

97. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad JCB apsiribojo bendru teiginiu, jog nagrinėjamas susitarimas (tipinis Airijos, Švedijos ir Normanų salų platinimo ir eksporto susitarimas, apie kurį pranešta 1973 m.) atitiko išimties suteikimo sąlygas, nenurodydamas, dėl kokių konkrečių privačių jo atžvilgiu turi būti priimtas toks sprendimas. Komisijos motyvai dėl prašymo atmetimo buvo išsamiai nurodyti ginčijamo sprendimo 201–222 konstatuojamosiose dalyse. Be to, Komisija įrodė, kad JCB nurodyti sprendimų suteikti išimtį pavyzdžiai nebuvo panašūs⁵¹.

99. Antra, Pirmosios instancijos teismas prieštaravo sau, paremdamas Komisijos aiškinimą ginčijamo sprendimo, grindžiamo, *inter alia*, trimis tariamais pažeidimais, kuriuos Pirmosios instancijos teismas kitoje sprendimo vietoje laikė⁵² nepakankamai įrodytais, 201–222 konstatuojamosiose dalyse.

100. Trečia, Pirmosios instancijos teismas neteisingai aiškino taisykles dėl išimčių. Pasyvaus pardavimo draudimas neegzistavo, todėl principai, kuriais buvo remiamasi sprendimuose *BMW* ir *Ivoclar*, turėjo būti taikomi pagal analogiją ir išimtis turėjo būti suteiktos.

101. Galiausiai Pirmosios instancijos teismas neteisingai teigė⁵³, kad JCB nenurodė kon-

49 — Žr. pirmiau 6 punktą.

50 — 1974 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimas 75/73/EEB, susijęs su EEB sutarties (81) straipsnio taikymo procedūra (IV/14.650 – *Bayerische Motoren Werke AG*) (OL L 29, p. 1), ir 1985 m. lapkričio 27 d. Komisijos sprendimas 85/559/EEB, susijęs su EEB sutarties (81) straipsnio taikymo procedūra (IV/30.846 – *Ivoclar*) (OL L 369, 1985, p. 1).

51 — Skundžiamo sprendimo 160–169 punktai.

52 — Skundžiamo sprendimo 133, 145 ir 154 punktai.

53 — 166 punktas.

krečios savo platinimo tinklo teikiamos naudos. Ši nauda buvo nurodyta paties ginčijamo sprendimo 207 ir 208 konstatuojamosiose dalyse ir apeliančė galėjo ja pasinaudoti.

mus, kuriuos Pirmosios instancijos teismas laikė⁵⁵ labai svarbiais ir kurie buvo susiję su išvada, kad EB 81 straipsnio 3 dalies kriterijai nėra tenkinami.

102. Komisijos teigimu, JCB tik siekia, kad būtų bendrai iš naujo išnagrinėtas Pirmosios instancijos teismo atliktas Komisijos sudėtingo faktinio ir ekonominio vertinimo peržiūrėjimas; šie argumentai atmetini kaip nepriimtini vien dėl šio pagrindo.

103. Dėl konkrečių argumentų ji mano, pirma, kad Pirmosios instancijos teismo nuoroda į tik tipinį Airijos, Švedijos ir Normanų salų platinimo ir eksporto susitarimą, apie kurį buvo pranešta 1973 m., buvo paprasta rašybos klaida, nesukėlus jokių pasekmių, nes Komisijos analizė buvo susijusi su visais susitarimais, apie kuriuos buvo pranešta, ir patvirtinta Pirmosios instancijos teismo, kuris, be to, užtikrino, kad jokios baudos nebuvo paskirta dėl susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta.

104. Antra, nuoroda į ginčijamo sprendimo 201–222 konstatuojamąsias dalis buvo tik informacinio pobūdžio. Pirmosios instancijos teismo esminė analizė yra atskira. Bet kuriuo atveju sprendimas nurodė⁵⁴ kitus pažeidi-

105. Trečia, JCB siekia, kad būtų persvarstytas pasyvaus pardavimo draudimo konstatavimas, kuris atskiria jos padėtį nuo *BMW* ir *Ivoclar* bylų. Be to, *BMW* susitarimai, kuriems buvo suteikta išimtis, taip pat leido vykdyti aktyvų pardavimą už teritorijos ribų, laikantis su reklama susijusių pareigų. JCB susitarimai riboja tiek aktyvų, tiek pasyvų pardavimą bei tarpusavio tiekimą ir nėra panašūs. *Ivoclar* susitarimai buvo susiję su kelių prekių ženklų parduotuvėmis ir išimtis nebuvo atnaujinta.

106. Galiausiai Pirmosios instancijos teismo nuoroda į susitarimų suteiktą naudą yra susijusi su kumuliatyviais EB 81 straipsnio 3 dalies reikalavimais arba šios naudos pasidalijimu su vartotojais. Pirmosios instancijos teismas teisingai nusprendė, kad JCB neįrodė tenkinanti šias sąlygas, o šiuo klausimu apsiribojo bendrais teiginiais.

54 — Ginčijamo sprendimo 209, 214, 215 ir 218 konstatuojamosios dalys.

55 — Skundžiamo sprendimo 185 punktas.

Vertinimas

107. Sutinku su Komisija, kad ne šis teismas turi nagrinėti JCB argumentus tiek, kiek jais siekiama tik iš naujo peržiūrėti Komisijos analizę ginčijamame sprendime. Be to, yra ir kitų su šiais argumentais susijusių sunkumų.

108. Kalbant apie pirmą punktą, JCB kritika atrodo nesvarbi. Iš ginčijamo sprendimo 201–222 konstatuojamųjų dalių, konkrečiai kalbant, 205 konstatuojamosios dalies, matyti, kad Komisija vertino visus susitarimus, apie kuriuos buvo pranešta, atsižvelgdama į jų įgyvendinimo būdą. Pirmosios instancijos teismas patvirtino vertinimą, savo tikrinimo neapribodamas vienu susitarimu. Todėl nesukelia jokių pasekmių tai, kad jis – apsirikdamas ar dėl kitų priežasčių – nurodė, jog prašymas buvo susijęs tik su vienu susitarimu.

109. Kalbant apie antrą punktą, ta aplinkybė, kad savo sprendimo 161 punkte Pirmosios instancijos teismas nurodė, jog „bendras klausimas, ar JCB grupės platinimo sistemai galėjo būti taikomas sprendimas pagal EB 81 straipsnio 3 dalį <...> buvo išnagrinėtas ginčijamo sprendimo 201–222 konstatuojamosiose dalyse“, kartu su aplinkybe, kad jis patvirtino bendrą iš to padarytą išvadą, negali reikšti, jog jis patvirtino kiekvieną atskirą Komisijos motyvų dalį šioje sprendimo

dalyje, ypač kai jis kitoje sprendimo dalyje nurodė, kad kai kurios motyvų dalys nebuvo teisingos. Pati JCB teigia, kad sprendimas „inter alia“ – tai yra tik iš dalies – rėmėsi trimis nurodytais pažeidimais, kuriuos Pirmosios instancijos teismas atmetė kaip nepakankamai teisiškai įrodytus.

110. Kalbant apie trečią punktą, JCB argumentai gali būti svarbūs, tik jei faktinis pasyvaus pardavimo apribojimų egzistavimo konstatavimas būtų panaikintas, ir ne šis teismas turi nagrinėti šiuos klausimus apeliacinėje instancijoje.

111. Kalbant apie paskutinį punktą, aišku, kad ginčijamo sprendimo 207 ir 208 konstatuojamosiose dalyse Komisija išvardijo, kokia JCB platinimo sistemos nauda pasidalijama su vartotojais. Toliau sprendime buvo nurodyti kiti požymiai, kuriais šia nauda nepasidalijama, bei nebūtini apribojimai, iš to darant išvadą, ne visos EB 81 straipsnio 3 dalies kumuliacinės sąlygos buvo patenkinamos ir išimtis negali būti suteikta. Kad ši išvada būtų panaikinta, JCB turėjo įrodyti, kad tenkinamos visos kumuliacinės sąlygos. Ji neteigia, kad tai padarė, ir galbūt netinkama skundžiamo sprendimo 166 punkto formuluotė šiuo klausimu nieko nepakeičia.

112. Todėl aš manau, kad antrasis apeliacinio skundo pagrindas yra nepriimtinas ir (arba) nepagrįstas ir turi būti atmestas.

Trečiasis apeliacinio skundo pagrindas: baudos skyrimas ir skaičiavimas

Skundžiamas sprendimas

113. Pirmojoje instancijoje JCB teigė, kad faktinės aplinkybės neįrodo pažeidimo egzistavimo ir bet kuriuo atveju buvo paremtos susitarimais, apie kuriuos pranešta ir dėl kurių jokia bauda negali būti paskirta. Tačiau bauda buvo neproporcinga, palygti su panašiose situacijose *Volkswagen* ir *Opel* paskirtomis baudomis⁵⁶. Komisija pervertino tariamų pažeidimų sunkumą ir neatsižvelgė į realias jų pasekmes, realią apribojimų taikymo apimtį, jų pobūdžio kaitą laike arba lengvinančias aplinkybes, pavyzdžiui, Airijos konkurencijos tarnybos suteiktą individualią išimtį arba Paryžiaus apeliacinio teismo sprendimą.

56 — 1998 m. sausio 28 d. Komisijos sprendimas 98/273/EB, susijęs su EB sutarties (81) straipsnio taikymo procedūra (Byla IV/35.733 — VW) (OL L 124, 1998, p. 60), ir 2000 m. rugsėjo 20 d. Komisijos sprendimas 2001/146/EB, susijęs su EB sutarties 81 straipsnio taikymo procedūra (Byla COMP/36.653 — *Opel*) (OL L 59, 2001 p. 1), nurodytas skundžiamo sprendimo 171 punkte.

114. Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalies a punktą baudų negalima skirti už kai kuriuos veiksmus, kurie patenka į susitarimuose, apie kuriuos pranešta 1973 ir 1975 m., aprašytas ribas. Be to, kadangi kai kurie pažeidimai nebuvo įrodyti, baudą reikia skaičiuoti atsižvelgiant tik į pasyvaus pardavimo apribojimus, nurodytus ginčijamo sprendimo 1 straipsnio a punkte ir nepatekusius į susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta, ribas, ir į tiekimo šaltinių apribojimus, nurodytus 1 straipsnio b punkte, apie kuriuos nebuvo pranešta⁵⁷.

115. Suma turi atspindėti pažeidimo aplinkybes ir sunkumą. Pagal Reglamentą Nr. 17 ir savo pačios Baudų nustatymo metodo gaires Komisija, atsižvelgdama į pažeidimo sunkumą, nustatė 39 614 000–25 000 000 eurų baudą, pridėdama 13 750 000 eurų (5 % už metus) dėl manomos 11 metų trukmės ir 864 000 eurų dėl sunkinančių aplinkybių⁵⁸.

116. Nustatyti pažeidimai buvo sunkūs, nes jų tikslas ir pasekmės, susiję su rinkos atskyrimu, pažeidė vieningą vidaus rinkos

57 — Skundžiamo sprendimo 175–177 punktai.

58 — 178–180 punktai.

veikimą ir todėl užtraukė didelę baudą. Be to, JCB buvo palyginti didelė Europos bendrijos ir atitinkamo sektoriaus įmonė⁵⁹.

konkurencijos teisėje tokio požiūrio nesilaikoma. Airijos konkurencijos tarnybos ir Paryžiaus apeliacinio teismo sprendimai buvo susiję su kitomis faktinėmis aplinkybėmis⁶².

117. Remiantis Komisijos minėtais faktais, bendra pažeidimo trukmė turėjo būti ne vienuolika, o dešimt metų: 1989–1998 m. imtinai⁶⁰.

120. Tačiau sunkinanti aplinkybė, kuria Komisija laikė sankciją, JCB dukterinei įmonei taikytą už susitarimo, apie kurį buvo tinkamai pranešta, sąlygos pažeidimą, neturėjo būti laikoma tokia⁶³.

118. Baudos *Volkswagen* ir *Opel* buvo paskirtos kitomis aplinkybėmis ir Komisija neprivalo baudų skaičiuoti kaip apyvartos procentinių dalių, detalai sekti savo anksčiau praktika arba taikyti tikslių matematinių formulių. Todėl aplinkybė, kad *Volkswagen*, *Opel* ir JCB skirtų baudų dydžiai sudaro skirtingas jų atitinkamos apyvartos procentinės dalis, nėra diskriminavimo įrodymas⁶¹.

121. Kadangi baudos padidinimas dėl sunkinančių aplinkybių nebuvo pateisinamas ir ginčijamame sprendime nurodyti trys pažeidimo elementai nebuvo įrodyti, Pirmosios instancijos teismas, naudodamasis savo neribota kompetencija pagal EB 229 straipsnį ir Reglamento Nr. 17 17 straipsnį, nusprendė, kad bauda turi būti sumažinta iki 30 milijonų eurų⁶⁴.

119. Dėl lengvinančių aplinkybių JCB negali pagrįstai teigti, kad tai, jog dėl jos susitarimų Komisija nepriėmė formalios pozicijos, reiškia „numanomą pritarimą“, nes Bendrijos

122. JCB dabar teigia, kad Pirmosios instancijos teismas i) pažeidė pagrindinius principus, – gero administravimo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir vienodo požiūrio – taikomus

59 — 182 ir 183 punktai.

60 — 184 ir 185 punktai.

61 — 186–189 punktai.

62 — 190 punktas.

63 — 191 ir 192 punktai.

64 — 193 ir 194 punktai.

baudų skyrimui ir ii) netinkamai taikė baudų skaičiavimą reglamentuojančias taisykles dėl pažeidimo sunkumo ir trukmės bei lengvinančių ar sunkinančių aplinkybių egzistavimo.

125. Trečia, Pirmosios instancijos teismas pažeidė vienodo požiūrio principą neatsakydamas į JCB teiginį, kad bauda buvo neproporcingai didelė, palyginti su panašiomis aplinkybėmis *Volkswagen* ir *Opel* paskirtomis bandomis, ir nesumažindamas baudos iki lygio, kuris būtų buvęs taikomas ankstesnėje stadijoje, jei Komisija būtų veikusi apdairiai.

Baudų skyrimui taikomi pagrindiniai principai

Ginčas

123. JCB pirmiausia teigia, kad dėl gero administravimo principo pažeidimo, kurį Pirmosios instancijos teismas nustatė dėl per didelio vėlavimo atsakant į pranešimus, bauda turėjo būti smarkiai sumažinta.

126. Atsakydama į pirmus du punktus ir trečio punkto antrą dalį, Komisija pabrėžia, kad bauda buvo skirta ne už susitarimus, apie kuriuos buvo pranešta, bet tik už elgesį, kuris nepateko į šiuos susitarimus ir apie kurį nebuvo pranešta. Todėl administracinė procedūra šiuo požiūriu nebuvo pernelyg ilga; iš nustatytos arba nenustatytos Komisijos pozicijos susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta, atžvilgiu negali išplaukti jokie teisėti lūkesčiai; ir Komisija negalėjo paskirti baudos kuriuo nors metu anksčiau, nei ji gavo *Central Parts* skundą dėl elgesio, apie kurį nebuvo pranešta.

124. Antra, Pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į teisėtą JCB lūkestį, kad po pranešimo ir pirminio susirašinėjimo su Komisija, taip pat atsižvelgiant į nacionalinių teismų ir konkurencijos tarnybų sprendimus, egzistavo rimta tikimybė, jog jo platinimo susitarimams bus taikoma išimtis.

127. Dėl *Volkswagen* ir *Opel* baudų Komisija teigia, kad Pirmosios instancijos teismas atsakė į JCB argumentus pateikdamas motyvuotą vertinimą savo sprendimo 187–189 punktuose.

Vertinimas

128. Sutinku su Komisija, kad vėlavimas nagrinėjant ir atmetant prašymą suteikti išimtį susitarimams, apie kuriuos pranešta, kad ir koks smerktinas jis būtų, negali turėti įtakos baudos vertinimui.

129. Pirmosios instancijos teismas savo sprendimo 175–177 punktuose aiškiai nurodė, kad pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalies a punktą jis neatsižvelgs į elgesį, kuris patenka į veiklos, aprašytos susitarimuose, apie kuriuos buvo pranešta 1973 ir 1975 m., ribas. Jis išnagrinėjo sprendimo teisėtumą vien pasyviai pardavimui taikomų draudimų, nurodytų ginčijamo sprendimo 1 straipsnio a punkte, kurie nepateko į susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta, ribas⁶⁵, ir tiekimo šaltinių apribojimų, nurodytų ginčijamo sprendimo 1 straipsnio b punkte, apie kuriuos nebuvo pranešta, atžvilgiu.

130. Toks nagrinėjimo srities apribojimas atrodo pakankamai teisingas. Iš to išplaukia, kad Pirmosios instancijos teismas negali teisėtai atsižvelgti į Komisijos vėlavimą, siekdamas sumažinti baudą dėl elgesio, kurio

atžvilgiu tyrimas nebuvo nepagrįstai ilgas⁶⁶. Iš tokio vėlavimo JCB neišplaukia joks teisėtas lūkestis dėl elgesio, apie kurį nebuvo pranešta⁶⁷, ir negalima pateisinti baudos sumažinimo iki lygio, kuris būtų buvęs nustatytas, jei Komisija apie elgesį būtų sužinojusi anksčiau.

131. Dėl palyginimo su *Volkswagen* ir *Opel* baudomis yra aišku, kad Pirmosios instancijos teismas atsakė į JCB kaltinimą savo sprendimo 186–189 punktuose ir JCB neginčijo šio teismo nuorodos į Komisijos diskreciją atsižvelgti į įvairius susijusius veiksnius. Ji veikiau siekia taikyti fiksuotą formulę, prieštaraujančią Pirmosios instancijos teismo minėtai teismų praktikai⁶⁸, kurios JCB irgi neginčija.

Baudų skaičiavimą reglamentuojančios taisyklės

Ginčas

132. JCB teigia, kad parinkdamas paskirtą baudą Pirmosios instancijos teismas turėjo

66 — Taip pat žr. pirmiau 47 ir 55 punktus.

67 — Taip pat žr. pirmiau 7 ir paskesnius punktus bei 43 punktą.

68 — Sprendimas *Ferriere Nord prieš Komisiją*, minėtas 44 išnašoje; 2002 m. kovo 20 d. Sprendimas *LR AF 1998 prieš Komisiją* (T-23/99, Rink. p. II-1705, 234, 236 ir 279 punktai) ir sprendimas *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* (T-354/94, Rink. p. II-2111, 119 punktą).

65 — Taip pat žr. skundžiamo sprendimo 86–89 punktus.

laikytis Komisijos gairių⁶⁹, kaip sprendimo *Archer Daniels Midland*⁷⁰ atveju. Taip nesiųgdamas jis padaręs kelias teisės klaidas.

133. Pirma, jis padarė formalią klaidą, nusprenddamas, kad nagrinėjama praktika yra „sunkus“ pažeidimas, ir paskirdamas baudą už „labai sunkų“ pažeidimą. Bet kuriuo atveju nei nagrinėjamos praktikos pobūdis, nei poveikis nepagrindžia jos kvalifikavimo kaip „labai sunkios“.

134. Antra, jis padarė neteisingą išvadą, kad pažeidimas truko dešimt metų. Iš tikro šią trukmę reikia vertinti, atsižvelgiant į Komisijos neatsargumą; pastarosios ilgas tylėjimas leido JCB pagrįstai manyti, kad jo platinimo tinklas nepažeidžia konkurencijos taisyklių. Jei Komisija būtų veikusi apdairiai, neteisėta praktika nebūtų atsiradusi. Tokiomis aplinkybėmis trukme negalima grįsti baudos dydžio padidinimo. Bet kuriuo atveju įrodymai, kuriais Pirmosios instancijos teismas rėmėsi nustatydamas pažeidimų egzistavimą, nepagrindžia dešimties metų trukmės nustatymo ir savo sprendimo 184 punkte jis neturėjo nurodyti kitų įrodymų, kuriais rėmėsi Komisija.

135. Trečia, Pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į lengvinančių aplinkybių egzistavimą. Tariama neteisėta praktika nebuvo tyčinė, o atsirado kaip Komisijos neatsargumo ir netinkamo administravimo pasekmė; JCB neįgyvendino tokios pat praktikos Italijoje; ir ji turėjo teisę pagrįstai abejojti dėl to, ar toks elgesys buvo pažeidimas.

136. Galiausiai Pirmosios instancijos teismas neteisingai įvertino tariamas sunkinančias aplinkybes, pirmiausia darbuotojų vidaus susirašinėjimą dėl kartelio taisyklių.

137. Komisija pažymi, kad Gairės išreiškia jos politiką dėl baudų nustatymo pagal Reglamentą Nr. 17. Taigi jomis ji nusistato papildomas bendro pobūdžio taisykles sau, bet ne kitoms institucijoms ir tik iki tada, kol ji jas panaikins arba pakeis; nei Pirmosios instancijos teismas, nei Teisingumo Teismas jų neprivalo laikytis.

138. Bet kuriuo atveju JCB pirmas formalus argumentas yra išimtinai semantinis ir nagrinėjama praktika aiškiai patenka į „labai sunkių“ pažeidimų kategoriją Gairių prasme.

69 — Žr. pirmiau 12 ir paskesnius punktus.

70 — 2003 m. liepos 9 d. Sprendimas *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* (T-224/00, Rink. p. II-2597, 42 punktas).

139. Kalbant apie pažeidimo trukmę, per didelis vėlavimas nagrinėjant susitarimus, apie kuriuos buvo pranešta, nėra susijęs su pažeidimų, apie kuriuos nebuvo formaliai pranešta, tyrimu.

140. Kalbant apie lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, JCB vėl klaidingai bando su susitarimais, apie kuriuos buvo pranešta, susijusį vėlavimą sieti su praktikos, apie kurią nebuvo pranešta, tyrimu; vidinis susirašinėjimas, susijęs su kartelio taisyklėmis, rodo, kad JCB žinojo apie taisykles, bet nėra įrodymų, kad jų laikėsi.

Vertinimas

141. Aišku, kad Komisijos gairės negali kliudyti Pirmosios instancijos teismui jam naudojantis neribota jurisdikcija pakeisti baudos dydį. JCB taip pat neteigia pirmojoje instancijoje nurodžiusi kokį nors Komisijos nukrypimą nuo Gairių, už kurį tas teismas turėjo taikyti sankcijas.

142. Tokiomis aplinkybėmis negalima laikyti, kad Pirmosios instancijos teismas, vartodamas sąvoką „sunkus“, griežtai nurodo tik „sunkius“, o ne „labai sunkius“ pažeidimus

Gairių prasme. Bet kuriuo atveju nustatyti pažeidimai aiškiai patenka į labai sunkių pažeidimų sąvoką kaip „<...> tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui pavojų keliantys veiksmai, pavyzdžiui, nacionalinių rinkų atskyrimas <...>“ ir kurie turi „(didelę) įtaką rinkai <...> veikdami didesnes bendrosios rinkos sritis <...>“⁷¹. Todėl Pirmosios instancijos teismas neturėjo pagrindo nustatyti baudos, kuri atitiktų mažiau pavojingus pažeidimus.

143. Sutinku su Komisija, kad vėlavimas atsakant į susitarimus, apie kuriuos pranešta, kad ir koks apgailėtinas jis būtų, nepaveikia pažeidimų, kuriuos sudaro veiksmai, apie kuriuos nebuvo pranešta, arba kurie nepateko į susitarimuose, apie kuriuos buvo pranešta, aprašytą veiklą, trukmės. Net jei Komisija būtų laiku atsakiusi į pirminius pranešimus, jos atsakymas nebūtų JCB nurodęs, ar kiti veiksmai, nei nurodyti atskirai arba kartu su susitarimais, apie kuriuos buvo pranešta, buvo leistini. Toks vėlavimas negali ir tiesiogiai ar netiesiogiai sušvelninti veiksmų, apie kuriuos nepranešta, rimtumo arba pateisinti bet kokios prezumpcijos arba abejonės dėl jų teisėtumo.

144. Kalbant apie įrodymą, kad nustatytas pažeidimas truko dešimt metų, JCB siekia remtis pirmoje Pirmosios instancijos teismo

71 — Gairių 1 punkto A dalis.

sprendimo dalyje, kurioje nustatomas pažeidimas, konkrečiai minėtų dokumentų datomis. Tai man atrodo neteisinga. Pirmosios instancijos teismas, svarstydamas, ar Komisija nustatė pažeidimą pateiktų įrodymų pagrindu, neprivalėjo chronologiškai išvardyti visų dokumentų, kurie patvirtina konstatavimą. Todėl nagrinėdamas pažeidimo trukmę jis galėjo remtis kitais Komisijos minėtais faktais, kaip jis padarė savo sprendimo 184 punkte.

cinę praktiką, sunkinančia aplinkybe būtų akivaizdžiai neteisinga laikyti žinojimą, kad tokia praktika prieštarauja Bendrijos teisei ir neturi būti vykdoma.

147. Dėl šių priežasčių aš manau, kad nė viename iš JCB apeliacinėje instancijoje pateiktų argumentų nenurodyta jokia teisės klaida Pirmosios instancijos teismo sprendime ir todėl apeliacinis skundas atmestinas.

145. Dėl tariamo Pirmosios instancijos teismo neatsižvelgimo į aplinkybę, kad ši praktika Italijoje nebuvo įgyvendinta, JCB teigia, kad Teismas „pripažįsta, jog pasyvus pardavimas už išimtinės teritorijos ribų buvo įprastas“, minėdamas du skundžiamo sprendimo punktus. Tačiau šiuose punktuose⁷² Pirmosios instancijos teismas tik nurodo pačios JCB argumentus šiuo klausimu, bet nevertina jų tikslumo.

Priešpriešinis apeliacinis skundas: neat-sižvelgimas į sunkinančią aplinkybę

Skundžiamas sprendimas

146. Galiausiai dėl vidinio pranešimo, kurį Komisija laikė sunkinančia aplinkybe, o JCB teigia esant lengvinančia aplinkybe⁷³, man neatrodo, kad, įmonei taikant antikonkuren-

148. Savo sprendimo 191 ir 192 punktuose Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad ginčijamu sprendimu Komisija padidino baudą 864 000 eurų, nes ji manė, kad JCB sankcija, taikyta platintojui už Jungtinės Karalystės platinimo susitarimo ketvirtos sąlygos (draudimas parduoti neįgaliotiesiems agentams) pažeidimą ir atitinkanti negautą pelną dėl atsarginių dalių pardavimo už paskirtos teritorijos ribų, buvo atsakomoji

72 — 102 ir 117.

73 — „<...> 1995 m. gegužės 16 d. Pardavimo plėtros direktoriaus raštas, išsiųstas grupės bendrovių vadovams, kuris nurodo, kad paralelinio importo draudimas prieštarauja Komisijos sprendimams ir Teisingumo Teismo praktikai“ (skundžiamo sprendimo 54 punktas).

priemonė ir todėl sunkinančioji aplinkybė⁷⁴. Tačiau susitarimo, apie kurį buvo pranešta, sąlygai netaikomas baudos skyrimas pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalį, todėl Komisija negalėjo dėl to teisėtai didinti baudos. Todėl Pirmosios instancijos teismas sumažino baudą, išskaičiuodamas padidintą sumą.

Ginčas

149. Komisija teigia, kad Pirmosios instancijos teismas neteisingai aiškino Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalį. Sunkinanti aplinkybė buvo ne ketvirta sąlyga, apie kurią buvo pranešta, bet jos ribojančio poveikio sustiprinimas pinigėmis sankcijomis, kurios, remiantis aiškiu JCB pranešimu, neturėjo būti skirtos ir todėl nepatenka „į pranešime apibūdintą veiklą“ pagal 15 straipsnio 5 dalies a punktą. Šia nuostata siekiama skatinti įmones savo pranešimuose atskleisti visą informaciją ir ji neturi būti aiškinama kaip nuo baudų apsauganti praktika, apie kurią nebuvo pranešta ir kuri, taikant ją kartu su sąlygomis, apie kurias buvo pranešta, gali sustiprinti atskirų sąlygų, apie kurias buvo pranešta, ribojantį poveikį. Komisija prašo Teisingumo Teismo panaikinti sprendimą, dėl kurio paduotas apeliacinis skundas, tiek, kiek juo bauda buvo sumažinta 864 000 eurų.

150. JCB atsako, pirma, kad jo reikalavimas, jog platintojas atlygintų žalą, buvo tik atitinkamos sąlygos įgyvendinimas (kompensacija buvo „neteisminės sutartinės atsakomybės“ forma), o ne praktika, apie kurią nebuvo pranešta. Komisija teigini, kad JCB aiškiai pranešė, jog Jungtinės Karalystės susitarimų šalims sankcijos nebus taikomas, parėmė tik aplinkybe, kad kiti susitarimai, apie kuriuos buvo pranešta, tokias sankcijas numatė. Tačiau rengiant susitarimą šalys neprivalo nurodyti pažeidimo atveju taikytinų sankcijų; tokiu atveju, esant reikalui, jos vis tiek gali reikalauti atlyginti žalą. Tai buvo reikalinga siekiant užtikrinti išimtinio platintojo susitarimo galiojimą ir išvengti neteisėtos platintojų diskriminacijos. Galiausiai atitinkamą reikalavimą Komisija neteisingai kvalifikavo kaip „atsakomąją priemonę“, nes pagal Gaires tokiomis priemonėmis laikomos tos, kurių imamasi „kitų įmonių atžvilgiu, siekiant užtikrinti pažeidimų vykdymą“.

Vertinimas

151. Ginčijamo sprendimo 40 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė:

⁷⁴ — 864 000 eurų suma yra lygi dvigubam baudos, kurią JCB pritaikė savo platintojui, dydžiui.

„Dviejuose Jungtinėje Karalystėje užpildytuose A/B formuliariuose JCB buvo prašoma

pateikti informaciją apie susitarimų ir suderintų veiksmų turinį ir, konkrečiai kalbant, pagal II skyriaus 3 dalies f punktą apie „sankcijas, kurios gali būti taikomos dalyvaujančioms įmonėms (baudos, pašalinimas, tiekimo sustabdymas ir pan.)“. Abiejuose formuliaruose buvo pateiktas atsakymas „Ne“. Taip buvo atsakyta ne dėl neapsižiūrėjimo arba mechaniškai. A/B formuliare, pridėjame prie Danijos susitarimo, apie kurį pranešta taip pat 1973 m. birželio 30 d., buvo nurodyta bauda, lygi 250 GPB arba trigubai atsarginių dalių, pirktų iš kitų šaltinių nei JCB, kainai.“

paskirtos teritorijos ribų⁷⁵, o tai aiškiai nelaikytina nuostatos, apie kurią pranešta, įgyvendinimu.

154. Todėl Pirmosios instancijos teismas šiuo klausimu klydo savo sprendimo, kuris turi būti panaikintas tiek, kiek dėl to jis sumažina baudą 864 000 eurų, 191 ir 192 punktuose.

152. Šis teiginys skundžiamame sprendime nebuvo ginčijamas ir JCB neginčija įrodymo, paremto nagrinėjamu A/B formuliaru.

Bylinėjimosi išlaidos

155. Pagal Procedūros reglamento 69 ir 122 straipsnius, skaitomus kartu, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė.

153. Man atrodo aišku, kad atsakymas „Ne“ formuliaruose, kuriais buvo pranešta apie Jungtinės Karalystės susitarimus, reiškia, jog tokios sankcijos kaip atitinkamam platintojui paskirta bauda nepatenka į pranešime aprašytą veiklą ir todėl joms netaikoma Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalies apsauga. Bet kuriuo atveju atitinkama susitarimų, apie kuriuos pranešta, sąlyga draudė parduoti neįgaliotiesiems agentams, nors nagrinėjama sankcija buvo taikoma už pardavimus už

156. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas, JCB turi padengti su apeliaciniu skundu susijusias išlaidas.

⁷⁵ — Žr. skundžiamo sprendimo 191 punktą.

157. Kadangi dalis reikalavimų buvo patenkinta, pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 3 dalį Pirmosios instancijos teismas nurodė JCB sumokėti tris ketvirtadalius savo bylinėjimosi išlaidų, o Komisijai — sumokėti savo bylinėjimosi išlaidas ir padengti vieną ketvirtadalį JCB bylinėjimosi išlaidų.

mone, turi įvykti, pirminio ieškinio „sėkmės balansas“ šiek tiek pasislenka Komisijos naudai. Tačiau šis pasikeitimas yra menkas ir, mano nuomone, nepateisina jokio skundžiamame sprendime nustatyto bylinėjimosi išlaidų paskirstymo pakeitimo. Be to, Komisija ir neprašė jo pakeisti.

158. Jei Komisijos priešpriešinis apeliacinis skundas bus patenkintas, kaip, mano nuo-

Išvada

159. Todėl aš manau, kad Teisingumo Teismas turėtų:

- atmesti JCB apeliacinį skundą,
- panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek juo ginčijamu sprendimu paskirta bauda sumažinama 864 000 eurų, ir todėl nustatyti, kad ši bauda lygi 30 864 000 eurų,
- priteisti iš *JCB Service* apeliacinėje instancijoje patirtas bylinėjimosi išlaidas.